

Waterschap Limburg
T.a.v. de heer XXXX
Postbus 2207
6040 CC ROERMOND

Ons kenmerk D2023-06-003039
Zaaknummer 2023-020298
Bijlage(n) 0

Maastricht 19 juni 2023
Verzonden 19 juni 2023

Besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg

Gedeputeerde Staten van Limburg hebben een aanvraag voor een ontheffing soorten Wet natuurbescherming ontvangen van:

Naam aanvrager: Waterschap Limburg

Ontvangen op: 23 maart 2023
Aangevuld op: 1 juni 2023

Locatie activiteit(en): Geul ter plaatse van de Kruitmolen te Valkenburg

Betreft: herstelwerkzaamheden aan de oevers en keermuren van de Geul
Zaaknummer: 2023-020298

Onderdelen van deze ontheffing soorten Wet natuurbescherming:

1. Besluit
2. Procedure
3. Bezwaar
4. Inwerkingtreding
5. Voorschriften
6. Overwegingen

1. Besluit

Gedeputeerde Staten van Limburg besluiten, gelet op het bepaalde in de artikelen 3.8 en 3.10 van de Wet natuurbescherming (Wnb), en gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing:

1. aan aanvrager ontheffing te verlenen;
2. dat ontheffing wordt verleend voor herstelwerkzaamheden aan de oevers en keermuren van de Geul ter plaatse van de Kruitmolen te Valkenburg;
3. dat ontheffing wordt verleend van de volgende verboden handelingen:
 - het opzettelijk verstoren van de bever (*Castor fiber*), artikel 3.5, tweede lid, Wnb;
 - het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de bever (*Castor fiber*), artikel 3.5, vierde lid, Wnb;
 - het opzettelijk doden of vangen van de beekdonderpad (*Cottus rhenanus*), beekprik (*Lampetra planeri*), elrits (*Phoxinus phoxinus*) en bosbeekjuffer (*Calopteryx virgo*), artikel 3.10, eerste lid onder a, Wnb;
4. dat aan deze ontheffing de in hoofdstuk 5 vermelde voorschriften verbonden zijn;
5. dat deze ontheffing wordt verleend voor de periode van 1 augustus 2023 tot en met 31 december 2023;
6. dat de aanvraag en de bijbehorende stukken ontvangen op 23 maart 2023, aangevuld op 1 juni 2023, deel uitmaken van deze ontheffing, behoudens en voor zover daarvan bij dit besluit niet wordt afgeweken.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

XX XX XX

Plaatsvervangend waarnemend clustermanager, onderdeel vergunningen
Cluster Vergunningen, Toezicht en Handhaving

2. Procedure

Op 23 maart 2023, aangevuld op 1 juni 2023, heeft Omniverde namens waterschap Limburg een ontheffing soorten Wet natuurbescherming aangevraagd voor herstelwerkzaamheden aan de oevers en keermuren van de Geul ter plaatse van de Kruitmolen te Valkenburg. Deze aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 2023-020298 en bestaat uit de volgende stukken:

- Aanvraagformulier ontheffing Soorten Wet natuurbescherming (Wnb) hoofdstuk 3 d.d. 15 maart 2023;

- 'Activiteitenplan. In het kader van herstelwerkzaamheden aan de oevers en keermuren van de Geul. Onderbouwing aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming – soorten met betrekking tot bever, beekdonderpad, beekprik, elrits en bosbeekjuffer', Omniverde, 2023-WL05 V1, 22 maart 2023;
- 'Ecologisch werkprotocol. In het kader van herstelwerkzaamheden aan de oevers en keermuren van de Geul ter plaatse van de Kruitmolen te Valkenburg aan de Geul', Omniverde, 2023-WL05 V1, 22 maart 2023;
- 'Quicksan Flora en Fauna. In het kader van herstelwerkzaamheden aan de oevers en keermuren van de Geul ter plaatse van de Kruitmolen te Valkenburg aan de Geul', Omniverde, 2023-WL05 V1, 22 maart 2023;
- Machtiging;
- E-mail van 1 juni 2023 van Omniverde met een nadere onderbouwing en wijziging van de aanvraag.

Vorbereidingsprocedure

Dit besluit is met de reguliere procedure voorbereid zoals beschreven in titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Verlengen beslistermijn

Wij hebben de beslistermijn verlengd met zeven weken overeenkomstig artikel 5.1, tweede lid, Wnb.

Kennisgeving

De kennisgeving wordt gepubliceerd op de website <https://zoek.officielebekendmakingen.nl> (klik op officiële bekendmakingen).

Overige wet- en regelgeving

Wij wijzen u erop dat er mogelijk nog op grond van andere wet- en regelgeving een andere toestemming nodig is.

Contact

Indien u vragen heeft over dit besluit, kunt u contact opnemen met het cluster Vergunningen, Toezicht en Handhaving, e-mail postbus@prvlimburg.nl of telefonisch via +31 (0)43 389 99 99.

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is digitaal verzonden aan:

- Burgemeester en Wethouders van de gemeente Valkenburg (digitaal);
- Omniverde (berichtenbox).

3. Bezwaar

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten: de

naam en het adres van de indiener, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht alsmede de redenen van het bezwaar (motivering). Het bezwaarschrift moet worden gericht aan: Gedeputeerde Staten van Limburg, Algehele Juridische Zaken, team Rechtsbescherming, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl.

Naast het indienen van uw bezwaarschrift per post is ook de elektronische weg opengesteld. U dient dan gebruik te maken van een daartoe ontwikkeld webformulier. Aan het webformulier is een DigiD-module (voor particulieren) dan wel eHerkenning-module (voor ondernemers en organisaties, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel) gekoppeld zodat u het bezwaarschrift digitaal kunt ondertekenen. Op deze wijze wordt onder andere gewaarborgd dat het elektronisch verkeer op een betrouwbare en vertrouwelijke manier plaatsvindt.

De webformulieren zijn geplaatst op de website van de Provincie Limburg en te raadplegen via www.limburg.nl/loket/producten-diensten/@606/bezwaar-beslissing onder 'Hoe dient u uw bezwaar in?'

Als u een bezwaarschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, locatie Roermond, Sector Bestuursrecht, Postbus 950, 6040 AZ Roermond. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.rechtspraak.nl.

4. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking één dag na de toezending aan de aanvrager.

5. Voorschriften

1. De ontheffing is verleend voor de periode van 1 augustus 2023 tot en met 31 december 2023.
2. De ontheffing wordt slechts voor de in hoofdstuk 1 genoemde soorten en handelingen verleend.
3. Deze ontheffing geldt alleen voor de activiteiten die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
4. De ontheffing geldt voor de herstelwerkzaamheden aan de oevers en keermuren van de Geul ter plaatse van de Kruitmolen te Valkenburg, zoals opgenomen in figuur 1 en 2 van dit besluit.
5. De ontheffinghouder moet direct contact opnemen met het cluster Vergunningen, Toezicht en Handhaving, e-mail postbus@prvlimburg.nl of telefonisch via +31 (0)43 389 99 99 indien bij het uitvoeren van werkzaamheden andere beschermde soorten worden aangetroffen of andere handelingen noodzakelijk zijn als waarvoor deze ontheffing is verleend en sprake is van een overtreding van een verbodsbepaling.
6. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de activiteiten aanwezig zijn en op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.

7. De ontheffinghouder moet de start van de werkzaamheden uiterlijk vijf werkdagen vooraf digitaal melden. Het digitale meldingsformulier Wet natuurbescherming vindt u op www.limburg.nl/vergunningen (ga naar Natuur en klik op Ontheffing soorten). U meldt digitaal via https://formulieren.limburg.nl/provincielimburg/melding_wet_natuurbescherming
8. Met inachtneming van de voorschriften in dit besluit moeten de maatregelen uitgevoerd worden zoals beschreven in hoofdstuk 8, pagina 16-17 van het bij de aanvraag gevoegde activiteitenplan 'Activiteitenplan. In het kader van herstelwerkzaamheden aan de oevers en keermuren van de Geul. Onderbouwing aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming – soorten met betrekking tot bever, beekdonderpad, beekprik, elrits en bosbeekjuffer', opgesteld door Omniverde, met kenmerk 2023-WL05 V1, d.d. 22 maart 2023.
9. De maatregelen zoals opgenomen in bovenvermeld activiteitenplan en de voorschriften van dit besluit worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol, dat altijd op de locatie aanwezig is en waarmee het uitvoerende personeel bekend is.
10. De herstelwerkzaamheden worden uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode (mei t/m augustus) van de bever.
11. Voorafgaand aan de herstelwerkzaamheden wordt door een ecooloog bekeken of nieuwe oeverholten van de bever ontstaan zijn.
12. Oeverholten worden niet fysiek aangetast.
13. Voorafgaand aan de herstelwerkzaamheden worden de beekdonderpad, beekprik en elrits weggevangen in de periode augustus t/m oktober in het droog te vallen Geultraject en molentak door middel van elektrovisserij door vissers met aantoonbare ervaring met elektrovisserij.
14. De weggevangen vissen worden in waterbakken met zuurstofpompjes geplaatst die regelmatig geleegd worden in een stroomafwaarts gelegen traject van de Geul op minimale afstand van 250 meter, waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd.
15. Een ecooloog bepaalt het aantal stappen waarin de waterstandverlaging wordt uitgevoerd.
16. Na afloop van de herstelwerkzaamheden wordt het grind in de Geul hersteld.
17. Na afloop van de herstelwerkzaamheden, wanneer het water weer via de Geul kan stromen, wordt ook de hoogwatergeul op een zelfde wijze afgevisd.
18. Voorafgaand aan de herstelwerkzaamheden worden onder ecologische begeleiding eventueel aanwezige larven van de (bos)beekjuffer weggevangen met een schepnet in een bak water en daarna stroomafwaarts teruggezet op een geschikte, watervoerende locatie.

19. De herstelwerkzaamheden moeten worden uitgevoerd in afstemming met een ecologisch deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Onder een deskundige wordt verstaan:
- a. een inhoudelijke medewerker op het gebied van soorten bij een ecologisch adviesbureau of;
 - b. een persoon die beschikt over een afgeronde hbo- of universitaire opleiding met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie of;
 - c. een persoon die beschikt over een afgeronde mbo-opleiding soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten of;
 - d. een persoon die beschikt over een door ervaring opgedane gelijkwaardig niveau of;
 - e. een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en werkzaam of aangesloten is bij een Nederlandse beschermingsorganisatie of;
 - f. een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de monitoring en/of bescherming van soorten.
20. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren moet, minimaal acht weken voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing ingediend worden.

6. Overwegingen

De Wet natuurbescherming bevat regels voor het behoud van de biologische diversiteit en de bescherming van kwetsbare dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving. Enerzijds is Nederland hiertoe gehouden op grond van internationale verdragen en Europese richtlijnen. De Wet natuurbescherming kent daarom beschermingsregels voor soorten die onder de Europese Vogelrichtlijn zijn beschermd in paragraaf 3.1 (Vogelrichtlijnsoorten) en voor soorten die middels de Europese Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn bescherming genieten in paragraaf 3.2 (Habitatrichtlijnsoorten). Anderzijds voorziet paragraaf 3.3 van de wet in regels voor een limitatief aantal soorten waarvan de bescherming niet internationaalrechtelijk is geregeld, maar waartoe de nationale wetgever op eigen initiatief heeft besloten (Andere soorten). Deze drie beschermingsregimes kennen elk eigen verbodsbepalingen en voorwaarden voor ontheffing van de verboden. Deze aanvraag heeft betrekking op het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten (bever) en Andere soorten (beekdonderpad, beekprik, elrits en bosbeekjuffer).

Een ontheffing van de bovengenoemde verbodsbepalingen kan worden verleend als aan elk van de volgende voorwaarden, zoals opgenomen in de artikelen 3.8, vijfde lid, en 3.10, tweede lid, van de Wnb, is voldaan:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

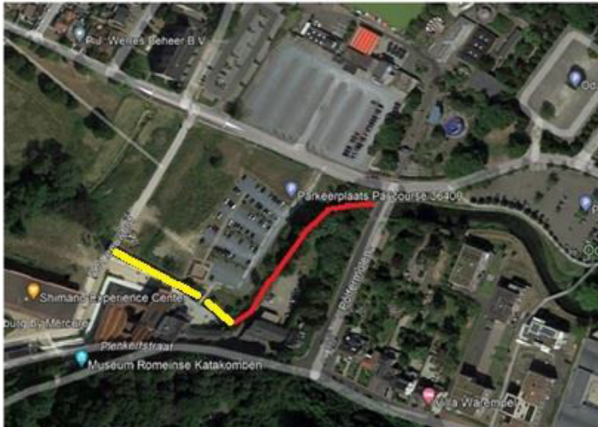
- de handeling is nodig in het kader van een of meer van de in bovengenoemde artikelen genoemde belangen;
- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Omschrijving aanvraag

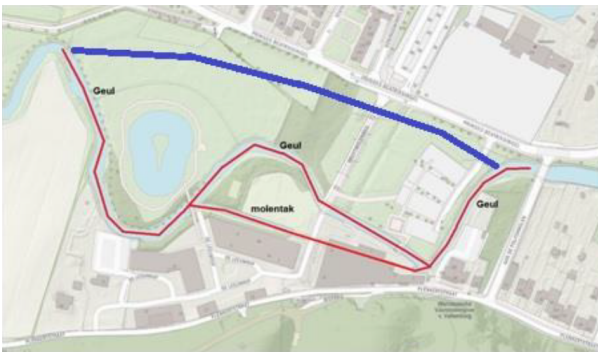
Initiatiefnemer is voornemens nabij de Kruitmolen te Valkenburg oevers en keermuren van de Geul te herstellen, zie figuur 1 en 2 (het plangebied). De huidige constructie van de Geuloevers, bestaande uit stortstenen, doek, houten palen en bomen/struiken, wordt vervangen door keermuren. Om de keermuren te kunnen maken wordt de Geul direct benedenstrooms van de inlaat naar de hoogwatergeul afgesloten met een dam. Het Geulwater zal niet meer de loop van de Geul volgen maar het tracé van de hoogwatergeul. Het hele Geultraject tussen de inlaat en uitstroom van de hoogwatergeul komt hierdoor droog te vallen. Ook de watervoorziening naar de molentak verdwijnt, waardoor ook deze tak droogvalt. Er zal met materieel (kranen) door de droge Geulbedding gereden worden.

In het plangebied zijn bevers actief. Oeverholen worden gegraven en verlaten. In het plangebied zijn twee beverholen geconstateerd, maar dit is een momentopname in een dynamische situatie. Aanwezige oeverholen worden niet actief fysiek aangetast, maar vallen door de omleiding van de Geul enkele weken droog en zullen daarom waarschijnlijk verlaten worden. Bovendien worden de bevers hierdoor tijdelijk verstoord. De verblijfplaatsen van de beekdonderpad, beekprik en elrits worden door de drooglegging onontkoombaar (tijdelijke) vernield. Om het doden zoveel mogelijk te voorkomen, worden de vissen weggevangen door middel van elektrovisserij en teruggezet in een gedeelte van de Geul waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Voor wat betreft de bosbeekjuffer kunnen door de werkzaamheden in het water verblijvende larven doodgaan. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen, worden voorafgaand aan de werkzaamheden larven weggevangen en stroomafwaarts op een geschikte, watervoerende locatie teruggezet.

Op het te herstellen oevertraject worden enkele dunne en losstaande bomen en struiken langs de Geul gekapt. De bestaande keermuren langs de Geul worden daar waar nodig gerepareerd. Na aanleg van de nieuwe keermuren en reparatie van de bestaande keermuren wordt de dam verwijderd en stroomt het beekwater weer via de Geul. Uitvoering van de werkzaamheden is voorzien in het najaar van 2023 (na augustus) en zal tussen zes en acht weken in beslag nemen.

Figuur 1: het Geultraject waar de oevers (rode lijn) en bestaande keermuren (gele lijn) hersteld worden

Figuur 2: het Geultraject en molentak (rode lijnen) die tijdens de werkzaamheden droogvallen. De blauwe lijn indiceert het tracé van de hoogwatergeul

Geen andere bevredigende oplossing

De ingreep is uit de aard der zaak locatiegebonden. De te bouwen robuuste keermuren zijn noodzakelijk om weerstand te bieden aan extreem hoge waterafvoeren, zoals die optraden in juli 2021 en toen tot grote wateroverlast leidden in Valkenburg. De werkzaamheden worden uitgevoerd in de meest gunstige periode, namelijk buiten het voortplantingsseizoen van bever, beekdonderpad, beekprik, elrits en bosbeekjuffer. Er is ecologische begeleiding. Door het wegvangen wordt het doden van vissen en larven zoveel mogelijk voorkomen. Na de tijdelijke werkzaamheden keert het leefgebied terug. Door de gekozen inrichting, planning en werkwijze wordt schade aan de bever, beekdonderpad, beekprik, elrits en bosbeekjuffer zoveel mogelijk voorkomen. Voor de handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, bestaat geen andere bevredigende oplossing.

Belang

De ontheffing is aangevraagd op basis van het volgende belang:

- In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De te bouwen robuuste keermuren zijn noodzakelijk om weerstand te bieden aan extreem hoge afvoeren, zoals die optraden in juli 2021 en toen tot grote wateroverlast leidden in Valkenburg. Het bovenstaande belang weegt in dit geval zwaarder dan het ecologische belang.

Staat van instandhouding

De bever in Limburg heeft een gunstige staat van instandhouding. Door de gekozen werkwijze in het plangebied zal deze zowel op korte als lange termijn niet verslechteren. Weliswaar zullen mogelijk enkele verblijfplaatsen tijdelijk buiten gebruik raken, maar in de directe omgeving zijn ruimschoots alternatieve locaties voor verblijfplaatsen voorhanden. Er wordt bovendien gewerkt onder ecologische begeleiding en buiten de kwetsbare periode. Na de werkzaamheden wordt het leefgebied hersteld.

De natuurlijke verspreiding van beekdonderpad en elrits is in Nederland vrijwel beperkt tot Limburg. In Limburg vormt het stroomgebied van de Geul hét bolwerk van genoemde soorten. In de Geul zijn florerende populaties van beekdonderpad en elrits aanwezig. De voorgenomen werkzaamheden hebben tot gevolg dat het habitat tijdelijk ongeschikt wordt. Echter gaat het hier slechts om een klein deel van de Geul, waarin tijdelijk gewerkt wordt, in de minst kwetsbare periode. Na de werkzaamheden wordt het leefgebied hersteld. De voorgestelde mitigerende maatregelen zorgen ervoor dat slachtoffers zoveel mogelijk worden voorkomen, waardoor de staat van instandhouding wordt gewaarborgd.

Als gevolg van de droge jaren tussen 2018 en 2022, waarbij diverse beken (met beekprikpopulaties) geheel of gedeeltelijk zijn opgedroogd, is de staat van instandhouding van de beekprik in Limburg (sterk) achteruit gegaan. De populatie in de Geul heeft echter niet te leiden gehad van de droogte; de Geul is voortdurend watervoerend gebleven. Door de voorgenomen werkzaamheden zal de staat van instandhouding niet worden aangetast. Voorafgaand aan de werkzaamheden worden aanwezige beekprikken immers weggevangen en verplaatst en na afloop van de werkzaamheden wordt het leefgebied hersteld. Bovendien wordt buiten het voortplantingsseizoen gewerkt.

In Nederland komt de bosbeekjuffer voor in Limburg, Noord-Brabant, de Achterhoek en Twente. In Limburg is de soort zeldzaam en komt voor langs enkele beken, onder andere langs de Geul. De situatie van de bosbeekjuffer in het Geuldal is niet geheel duidelijk, maar er lijkt sprake te zijn van een toename qua verspreiding en populatiegrootte. Door de voorgenomen werkzaamheden zal de staat van instandhouding van de bosbeekjuffer niet worden aangetast. Voorafgaand aan de werkzaamheden worden immers eventueel aanwezige larven weggevangen en verplaatst. Bovendien wordt buiten het voortplantingsseizoen gewerkt.

Met de handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, wordt dan ook geen afbreuk gedaan aan het streven de populatie van bovengenoemde soorten in het natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Zorgplicht

Ook met een vrijstelling, gedragscode of ontheffing dient altijd de wettelijke zorgplicht als bedoeld in artikel 1.11 Wnb voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving in acht te worden genomen.

Conclusie

Gelet op deze overwegingen wordt de gevraagde ontheffing soorten Wet natuurbescherming verleend.